

Sygn. akt VI U 274/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 stycznia 2021 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: sędzia Maria Sałacińska

Protokolant: Dominik Piotrowski

po rozpoznaniu w dniu 8 stycznia 2021 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy E. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o zasiłek chorobowy

z odwołania E. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 15 czerwca 2020 roku znak: (...)

1.zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 15 czerwca 2020 roku, znak: (...) w ten sposób, że przyznaje odwołującej się E. S. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 3 marca 2020 roku do 25 maja 2020 roku.;

2.zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w W. na rzecz odwołującej E. S. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VI U 274/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 czerwca 2020 roku, znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. odmówił E. S. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 3 marca 2020 roku do 25 maja 2020 roku. W uzasadnieniu swojej decyzji ZUS podał, że wniosek o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym od dnia 12 grudnia 2019 roku E. S. złożyła po terminie, tj. dnia 2 stycznia 2020 roku, wobec czego nie ma prawa do zasiłku opiekuńczego i chorobowego za wskazany w decyzji okres.

(decyzja ZUS z dnia 15.06.2020r. – akta organu rentowego)

Od powyższej decyzji E. S. wniosła odwołanie do Sądu. Podała, że od grudnia 2013 roku, od kiedy rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej, odprowadzała składki na ubezpieczenia społeczne. Przed złożeniem wniosku o wypłatę zasiłku opiekuńczego i chorobowego pobierała zasiłek macierzyński. Wskazała, że nie została pouczona przez ZUS o obowiązku zgłoszenia do ubezpieczenia chorobowego po zakończeniu okresu pobierania zasiłku macierzyńskiego. Podkreśliła też, że jej firma nadal istnieje i działa. Odwołująca się wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie jej prawa do zasiłku chorobowego za okres od 3 marca 2020 roku do 25 maja 2020 roku.

(odwołanie – k. 1 – 3)

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie w całości. Organ rentowy powtórzył argumentację zawartą w uzasadnieniu decyzji.

(odpowiedź na odwołania – k. 5-6)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołująca się E. S., jest osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą. Z tego tytułu podlegała dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 23 czerwca 2015 roku do 30 listopada 2015 rok, od 1 stycznia 2016 roku do 31 października 2016 roku oraz od 1 grudnia 2016 roku do 12 grudnia 2018 roku.

W okresie od 13 grudnia 2018 roku do 11 grudnia 2019 roku odwołująca się korzystała z zasiłku macierzyńskiego i w tym okresie opłacała tylko składkę zdrowotną, nie opłacała składek na ubezpieczenie chorobowe jako ubezpieczenie dobrowolne..

(bezsporne)

Odwołująca się w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego nie wyrejestrowywała się z ubezpieczeń społecznych, nie składała w tym zakresie żadnych deklaracji. Została automatycznie wyrejestrowana przez ZUS z ubezpieczenia chorobowego ze względu na rozpoczęciem pobierania zasiłku macierzyńskiego. Przed rozpoczęciem korzystania z zasiłku macierzyńskiego podlegała dobrowolnie do ubezpieczenia chorobowego, ze względu na tytuł ubezpieczenia w postaci prowadzonej działalności gospodarczej.

Odwołująca się po zakończeniu zasiłku macierzyńskiego nadal kontynuuje prowadzenie działalności gospodarczej, jest to jej jedyny tytuł do ubezpieczenia. Odwołująca się dopiero dnia 2 stycznia 2020 roku wypełniła druk ZUS ZUA, zgłaszając się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z datą od dnia 12 grudnia 2019 roku.

W dniu 18 grudnia 2018 roku drogą elektroniczną na konto odwołującej się jako płatnika składek zostały przesłane dokumenty: wyrejestrowanie z ubezpieczeń ZUS ZWUA od 13 grudnia 2018 roku, zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego ZUS ZZA od 13 grudnia 2018 roku.

Odwołująca nie miała wiedzy, że została automatycznie wyrejestrowana przez ZUS z ubezpieczenia chorobowego oraz jakie kroki musi podjąć po zakończeniu korzystania z zasiłku macierzyńskiego.

(okoliczności niekwestionowane przez ZUS)

Powyższy stan faktyczny był między stronami bezsporny. Organ rentowy nie przeczył temu w jakim trybie i w jakiej kolejności były złożone przez odwołującą poszczególne dokumenty celem objęcia ubezpieczeniem chorobowym po zakończeniu pobierania zasiłku chorobowego.

Sąd zważył, co następuje:

Przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie jest odwołanie E. S. od decyzji odmawiających jej prawa do zasiłku chorobowego 3 marca 2020 roku do 20 czerwca 2020 roku. Podstawą dla odmowy prawa do zasiłku chorobowego było uznanie przez ZUS, że odwołująca się w okresie powstania niezdolności do pracy nie podlegała ubezpieczeniu chorobowemu. Z ustaleń Sądu wynika , że odwołująca się jest osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą, i z tego tytułu podlegała dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu przed okresem pobierania zasiłku macierzyńskiego. Jednocześnie po zakończeniu pobierania tego zasiłku odwołująca się nie dokonała ponownego zgłoszenia do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, sądząc, że to ubezpieczenie ciągle trwa, skoro się z niego nie wyrejestrowywała.

W orzecznictwie i doktrynie trwał spór co do tego, czy pobieranie zasiłku macierzyńskiego wyłącza podleganie dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą. Zgodnie

bowiem z art. 9 ust. 1c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, 4-5a, 8 i 10, spełniające jednocześnie warunki do objęcia ich obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego. Mogą one jednak dobrowolnie, na swój wniosek, być objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi także z pozostałych, wszystkich lub wybranych, tytułów. Powyższe oznacza, że osoby pobierające zasiłek macierzyński mogą być objęte ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej jedynie dobrowolnie. Z kolei z art. 11 ust. 2 ustawy systemowej wynika, że dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają na swój wniosek osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi. To zaś prowadzi do wniosku, że osoby objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi dobrowolnie, nie mogą podlegać nawet dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu. Kwestię tę przesądził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 11 lipca 2019 roku, sygn. akt III UZP 2/19, w której jednoznacznie orzekł, że rozpoczęcie pobierania zasiłku macierzyńskiego przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność, która uprzednio została objęta dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym powoduje ustanie ubezpieczenia chorobowego (art. 9 ust. 1c w związku z art. 14 ust. 2 pkt 3 w związku z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 300 z późn. zm.). Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela ten pogląd. Wobec powyższego należy uznać, że odwołująca się w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego (od 13 grudnia 2018 roku do 11 grudnia 2019 roku) nie podlegała dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu, mimo że sama się z niego nie wyrejestrowywała. Taki skutek braku ubezpieczenia wynika bowiem z samej ustawy. Ponadto ZUS samodzielnie wyrejestrował odwołującą się z ubezpieczenia chorobowego i zarejestrował ją wyłącznie do ubezpieczenia zdrowotnego od dnia 13 grudnia 2018 roku, nie informując przy tym odwołującej o tej czynności dokonanej przez siebie.

Tym samym, aby uzyskać zasiłek chorobowy za okres po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego odwołująca się powinna się zgłosić do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. Zgodnie bowiem z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. – Dz. U. z 2020r., poz. 870; dalej jako: ustawa zasiłkowa) zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. Jednocześnie z art. 14 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych objęcie dobrowolnie ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi i chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tymi ubezpieczeniami, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony, z zastrzeżeniem ust. 1a. Zgodnie z kolei z art. 14 ust. 1a tej ustawy objęcie dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku tylko wówczas, gdy zgłoszenie do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych zostanie dokonane zgodnie z art. 36 ust. 4 albo 4b, czyli jeśli zostanie dokonane w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia, którą to datą w przypadku odwołującej się jest data zakończenia pobierania zasiłku macierzyńskiego, czyli dzień 11 grudnia 2019 roku. Jak wynika z ustaleń Sądu odwołująca się zgłosiła się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego dopiero z dniem 2 stycznia 2020 roku, a więc z przekroczeniem tego 7-dniowego terminu. To zaś oznacza, że jej zgłoszenie nie mogło wywierać skutku od dnia 12 grudnia 2019 roku, wskazanego we wniosku, a tym samym w chwili powstania niezdolności do pracy nie była objęta ubezpieczeniem chorobowym. Powyższe prowadziłoby do wniosku, że odwołująca się nie ma prawa do zasiłku chorobowego za podane w zaskarżonych decyzjach okresy, jednakże trzeba mieć na względzie szczególne okoliczności które miały miejsce w tej sprawie.

Trzeba zwrócić uwagę na to, że odwołująca nie była w ogóle pouczona przez ZUS o tym, że powinna się ponownie zgłosić do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego. Jednocześnie sam fakt, że na jej konto ubezpieczeniowe ZUS przesłał dokumenty wyrejestrowujące ją z ubezpieczenia chorobowego i rejestrujące tylko do ubezpieczenia zdrowotnego, nie oznacza jeszcze, że odwołująca się była pouczona o tym, co powinna zrobić, aby zachować prawo do zasiłku opiekuńczego i chorobowego za okres po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego. Odwołująca mogła bowiem uznawać, że skoro ZUS z urzędu ją wyrejestrował z chwilą rozpoczęcia zasiłku macierzyńskiego, to tak samo ją z urzędu zarejestruje z powrotem z chwilą zakończenia pobierania tego zasiłku. ZUS nigdzie nie pouczył odwołującej się, że jakkolwiek wyrejestrowanie na czas pobierania zasiłku macierzyńskiego następuje z urzędu przez ZUS, to już ponowne zarejestrowanie po zakończeniu pobierania

zasiłku macierzyńskiego wymaga aktywności ze strony odwołującej się. Ponadto warto podkreślić, że jak wyżej podano, sama kwestia ustania ubezpieczenia chorobowego w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego jest w doktrynie sporna i budziła wielkie kontrowersje wśród orzecznictwa i praktyków prawa. Sporne i niejasne przez pewien czas było wobec tego określenie, jak powinna się zachować ubezpieczona po okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego, a w szczególności, czy powinna ponownie zgłaszać się do ubezpieczenia chorobowego. Tym bardziej nie sposób wymagać od odwołującej się, aby wiedziała dokładnie co ma robić. Nie można też zapominać o ogólnych zasadach postępowania administracyjnego, którymi ZUS powinien kierować się w swoich działaniach, takich jak zasada z art. 9 KPA, zgodnie z którym organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu niezajomości prawa, i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek. Niewątpliwie ZUS zaniedbał tego obowiązku informacyjnego. Nie może być żadnym wytłumaczeniem organu rentowego fakt, że odwołująca korzystała z usług biura księgowego, nie zwalnia to bowiem ZUS-u z obowiązku pouczenia ubezpieczonych i ich prawach i obowiązkach. W ocenie Sądu takie zachowanie organu rentowego nie zasługuje na ochronę prawną. Organ rentowy powinien stosownie pouczyć odwołującą o tym jakie kroki ma podjąć w związku z pobieraniem zasiłku macierzyńskiego skoro była to na tyle sporna kwestia w doktrynie, że istniały rozbieżności w potencjalnym stosowaniu. ZUS oczekując od odwołującej określonego zachowania powinien odpowiednio ją pouczyć co do tego kiedy i jakie dokumenty ma złożyć. Tego niestety nie uczynił w prawidłowy sposób.

Podobny pogląd został również wyrażony w orzecznictwie, a konkretnie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2020 roku, sygn. akt I UK 311/18, w którym orzekł, że udzielenie przez organ rentowy osobie prowadzącej działalność pozarolniczą nieprawidłowej informacji co do czynności niezbędnych dla dalszego podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, może być podstawą stwierdzenia, że taka osoba podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od pierwszego dnia przypadającego bezpośrednio po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego, choćby złożyła ona dopiero w późniejszym czasie ponowny wniosek o objęcie jej ubezpieczeniem chorobowym. W niniejszej sprawie Sąd ma do czynienia niewątpliwie z taką właśnie sytuacją.

Odwołująca się nie uzyskała od ZUS żadnej informacji, czy pouczenia, o konieczności ponownego złożenia wniosku o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym po ustaniu zasiłku macierzyńskiego. Taki wniosek złożyła dopiero dnia 2 stycznia 2020 roku, wnosząc o objęcie jej tym ubezpieczeniem od dnia 12 grudnia 2019 roku. Biorąc pod uwagę powyższe rozważania Sąd uznał więc, że odwołująca się podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od pierwszego dnia przypadającego bezpośrednio po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego, czyli od dnia 12 grudnia 2019 roku. Organ rentowy nie podnosił jakichkolwiek okoliczności dotyczących tego, że odwołująca po zakończeniu pobierania zasiłku chorobowego w przypadku objęcia jej ubezpieczeniem chorobowym miałaby nie opłacać składek w terminie lub we właściwej wysokości. Oznacza to, że jej ubezpieczenie chorobowe trwało nieprzerwanie od 12 grudnia 2019 roku. Należy dodatkowo podkreślić, że odwołująca wobec wielości rozbieżności na gruncie tego, jakie postępowanie powinna podjąć po zakończeniu korzystania z zasiłku macierzyńskiego nie może ponosić negatywnych konsekwencji niepouczenia o właściwym trybie postępowania. Organ rentowy nie wykazał w jakikolwiek sposób aby poinformował odwołującą jak powinna postąpić po 11 grudnia 2019 roku oraz w jakim terminie złożyć dokumenty celem objęcia ubezpieczeniem chorobowym dobrowolnie od 12 grudnia 2019 roku.

Skoro niezdolność do pracy od 3 marca 2020 roku powstała w okresie kiedy odwołująca podlegała do ubezpieczenia chorobowego to ma ona prawo do zasiłku chorobowego na podstawie art. 6 ustawy zasiłkowej za cały okres niezdolności do pracy. Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.